

Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO PRAVDE

Босна и Херцеговина
МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

IZVJEŠTAJ
o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i
Hercegovini

Izveštajni period: januar – juni 2009. godine

Institucije:

**Ministarstvo pravde BiH, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH,
Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, Federalno ministarstvo
pravde, Ministarstvo pravde RS i kantonalna ministarstva pravde**

Sarajevo, juna 2009. Godine

S A D R Ž A J

UVOD.....	3
1. SAŽETI PREGLED REALIZACIJE AKCIONOG PLANA SRSP U BIH.....	6
1.1 PRAVOSUĐE	7
1.2 IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA	10
1.3 PRISTUP PRAVDI.....	12
1.4 PODRŠKA EKONOMSKOM RASTU.....	14
1.5 DOBRO RUKOVOĐEN I KOORDINIRAN SEKTOR	16
2. IDENTIFIKOVANI PROBLEMI I RIZICI U PROVOĐENJU SRSP U BIH.....	18
3. ZAKLJUČCI DRUGE MINISTARSKE KONFERENCIJE	20

UVOD

Na Prvoj ministarskoj konferenciji ministara pravde u BiH, predsjednika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH (VSTV BiH) i Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH (PK BD BiH), održanoj u Sarajevu 17.12.2008. godine, usvojen je Akcioni plan za provođenje Strategije za reformu sektora pravde u BiH, u koji je uključen i Akcioni plan Izveštaja o praćenju i procjeni učinkovitosti pomoći u sektoru pravde u BiH (AP SRSP u BiH).

Kao mehanizmi praćenja i procjene AP SRSP u BiH uspostavljene su ministarske konferencije, funkcionalne radne grupe i Tehnički sekretarijat.

Ministarske konferencije imaju za cilj osiguravanje koordiniranog praćenja ključnih reformskih inicijativa, koje su od zajedničkog interesa za sektor pravde u BiH i osiguravanje usaglašenog rješavanja tih pitanja, razmjenu iskustava i bolje korištenje domaćih i drugih potencijala.

Tehnički sekretarijat, u kojem trenutno radi samo osoblje Sektora za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i evropske integracije Ministarstva pravde BiH, potpomognuto osobljem Atos Consultinga, kroz projekt britanske vlade i JSDP, kroz projekt USAID, pružio je stručnu i tehničku podršku u pripremi i održavanju prve i druge ministarske konferencije. Tehnički sekretarijat je, takođe, pružio stručnu i tehničku podršku u pripremi i održavanju tromjesečnih sastanaka uspostavljenih FRG, uključujući izradu tromjesečnih i polugodišnjeg izvještaja o napretku na provođenju AP SRSP u BiH, na osnovu dostavljenih izvještaja od strane nadležnih institucija u sektoru pravde u BiH. Tehnički sekretarijat je utvrdio jedinstvenu strukturu i sadržaj obrazaca za izvještaje o realizaciji aktivnosti iz AP SRSP u BiH. U izvještajnom periodu Tehnički sekretarijat je organizovao i održao dva redovna sastanka koordinacije sa donatorima.

Funkcionalne radne grupe (FRG) prate i provode zajedničke mjere i inicijative i daju stručna mišljenja i prijedloge za rješavanje ključnih reformskih pitanja u sektoru pravde. U periodu od januara do maja 2009. godine organizovana su po dva tromjesečna sastanka svake od pet FRG, ukupno 10 sastanaka. Prvi tromjesečni sastanci FRG održani su u februaru i martu 2009. godine u Sarajevu. Nakon dostavljanja određenog broja izvještaja nadležnih institucija sektora pravde u BiH pristupilo se izradi pet zbirnih izvještaja o provođenju AP SRSP u BiH za izvještajni period januar - mart 2009. godine, koji su postavljeni na web stranicu Ministarstva pravde BiH. Drugi tromjesečni sastanci FRG održani su u aprilu 2009. godine, također u Sarajevu. Nakon toga pristupilo se izradi zbirnog Izvještaja o provođenju AP SRSP u BiH za period januar - juni 2009. godine.

Ranije je uspostavljen **forum za koordinaciju donatorske pomoći** s ciljem informisanja donatora o ključnim potrebama za finansiranje prioriteta u sektoru pravde, na kojem se razmjenjuju informacije o projektima koje finansiraju donatori, čime se unapređuje koordinacija i izbjegava dupliranje napora i projekata između donatora. U aprilu 2009. godine, održan je šesti redovni sastanak informisanja donatora, a u junu sedmi.

S ciljem osiguranja sistemskog pristupa u praćenju učinkovitosti donatorske pomoći u sektoru pravde u BiH i efikasnije koordinacije, imenovani su **koordinatori pomoći institucija sektora pravde u BiH**, izuzev u tri kantona, sa kojima je održana početna obuka iz strateškog planiranja i učinkovitosti pomoći, kojoj su prisustvovali i članovi FRG.

Aktivnosti na uspostavljanju **SRSP fonda** se nastavljaju i u narednom periodu, u skladu sa planiranom dinamikom.

Usprkos uspostavljenim mehanizmima praćenja i činjenici da su se članovi ministarske konferencije obavezali da će u potpunosti provoditi obaveze iz SRSP u BiH i dati punu podršku FRG, Tehničkom sekretarijatu, kao i u naporima za koordinaciju donatorske pomoći, kao ključni problemi u prvih šest mjeseci provođenja pojavili su se:

- Većina institucija sektora pravde u BiH nije unijela planirane aktivnosti iz AP SRSP u BiH u svoje institucionalne strateške planove, odnosno programe rada. Dogovoreno je da u junu 2009. godine, uz tehničku pomoć Španske razvojne agencije (AECID), započne izrada institucionalnih strateških planova institucija koje ih do sada nisu izradile. Ugrađivanjem aktivnosti iz AP SRSP u BiH u institucionalne strateške planove institucija sektora pravde u BiH, olakšat će se dalja realizacija i praćenje provođenja planiranih aktivnosti.
- U aktivnostima Tehničkog sekretarijata izostao je angažman sektora ili osoba u entitetskim ministarstvima pravde, VSTV BiH i PK BD BiH, koji vrše poslove strateškog planiranja i koordinacije unutar svojih institucija.
- Od ukupno 10 planiranih sastanaka FRG koji su se trebali održati u proteklih pet mjeseci u dva kruga, održano je devet. Drugi tromjesečni sastanak FRG 1 - Pravosuđe, zbog nedostatka kvoruma nije održan u aprilu 2009. godine, kako je bilo planirano. Isti nije naknadno održan zbog nedostatka vremena. Naglašavamo da niti jednom od sastanaka FRG nisu prisustvovali svi članovi. Sastanci FRG održani su sa natpolovičnom prisutnošću imenovanih članova. Ovo se dogodilo unatoč činjenici da je još u januaru 2009. godine svim institucijama i članovima FRG bio poznat kalendar sastanaka. Koordinirajući sastanci ovog tipa gube smisao ako predstavnici institucija, koji trebaju međusobno usko da sarađuju i koordiniraju i koji su se obavezali da će to raditi, ne prisustvuju koordinirajućim sastancima.
- Iako je proces i format izvještavanja bio detaljno objašnjen članovima FRG i iako su rokovi za dostavljanje izvještaja bili poznati, izvještaji nisu dostavljani na vrijeme, a u nekim slučajevima nisu uopće. Općenito su bili loše kvalitete i nisu sadržavali one informacije koje su na početku procesa bile usaglašene sa članovima FRG, uz izuzetke za pojedine institucije, odnosno za pojedine oblasti.
- Stiče se dojam da je nizak nivo predanosti institucija sektora pravde u BiH na provođenju SRSP u BiH ili on nije izražen kroz rad i učešće članova FRG. Jedan od glavnih uzroka ovakvog stanja je hronični nedostatak kapaciteta u najvećem broju institucija. Preraspodjelom postojećih kapaciteta uz efikasnije planiranje i koordinaciju unutar institucija nedostaci se mogu kratkoročno prevazići.

Zbog svega navedenog zbirni šestomjesečni izvještaj nužno ne odražava stvarno stanje reformi u sektoru pravde u BiH, jer je sačinjen na osnovu nedovoljnog učešća nadležnih institucija sektora pravde u BiH u radu FRG i nedostavljanja izvještaja, odnosno dostavljanja izvještaja slabije kvalitete.

Tabela 1. Dostavljeni izvještaji za izvještajni period januar-juni 2009. godine

Prvo tromjesečje	Drugo tromjesečje
1. Pravosuđe	
1. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, 2. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 3. Ministarstvo pravde USK, 4. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i lokalnu samoupravu HNK.	1. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, 2. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 3. Ministarstvo pravde USK. 4. Ministarstvo pravde i uprave KS.
2. Izvršenje krivičnih sankcija	
1. Ministarstvo pravde BiH, 2. Federalno ministarstvo pravde, 3. Ministarstvo pravde RS, 4. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 5. Ministarstvo pravosuđa i uprave TK, 6. Ministarstvo pravosuđa i uprave ZDK. 7. Ministarstvo pravde USK 8. Ministarstvo pravosuđa i uprave PK	1. Ministarstvo pravde BiH, 2. Ministarstvo pravde RS, 3. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 4. Ministarstvo pravde USK.
3. Pristup pravdi	
1. Ministarstvo pravde BiH, 2. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, 3. Federalno ministarstvo pravde, 4. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 5. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK, 6. Ministarstvo pravosuđa i uprave TK, 7. Ministarstvo pravde USK 8. Ministarstvo pravosuđa i uprave PK	1. Ministarstvo pravde BiH, 2. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, 3. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 4. Ministarstvo pravde USK. 5. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK.
4. Podrška ekonomskom rastu	
1. Ministarstvo pravde BiH, 2. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 3. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK, 4. Ministarstvo pravosuđa i uprave TK, 5. Ministarstvo pravde USK, 6. Ministarstvo pravosuđa i uprave ZHK, 7. Udruženje medijatora BiH 8. Ministarstvo pravosuđa i uprave PK	1. Ministarstvo pravde BiH, 2. Federalno ministarstvo pravde, 3. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, 4. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 5. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK, 6. Ministarstvo pravde USK, 7. Udruženje medijatora BiH.
5. Dobro rukovođen i koordiniran sektor	
1. Ministarstvo pravde BiH, 2. Ministarstvo pravde RS, 3. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, 4. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 5. Federalno ministarstvo pravde, 6. Ministarstvo pravosuđa i uprave SBK/KSB, 7. Ministarstvo pravde USK, 8. Ministarstvo pravde TK. 9. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK.	1. Ministarstvo pravde BiH, 2. Ministarstvo pravde RS, 3. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, 4. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 5. Ministarstvo pravosuđa i uprave SBK/KSB, 6. Ministarstvo pravde USK, 7. Ministarstvo pravde TK. 8. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK.
6. Koordinacija donatorske pomoći	
Nije traženo	1. Ministarstvo pravde BiH, 2. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, 3. Ministarstvo pravde RS, 4. Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, 5. Ministarstvo pravosuđa i uprave TK, 6. Ministarstvo pravosuđa i uprave ZDK, 7. Ministarstvo pravosuđa i uprave SBK/KSB, 8. Ministarstvo pravde USK.

1. SAŽETI PREGLED REALIZACIJE AKCIONOG PLANA SRSP U BIH

Na osnovu dostavljenih izvještaja, iskazanih u Tabeli 1. Izvještaja, Sektor za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i evropske integracije Ministarstva pravde BiH je sačinio Pregled ukupnog broja planiranih i realizovanih aktivnosti na provođenju SRSP u BiH za period januar – juni 2009. godine, koji je iskazan u Tabeli 2. Izvještaja.

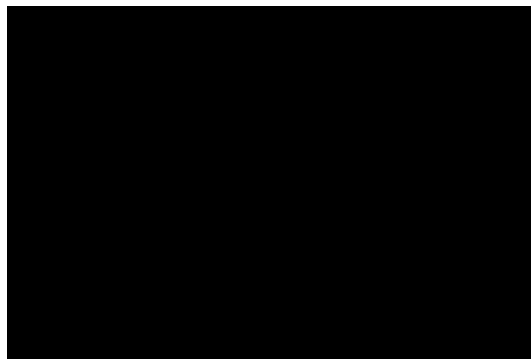
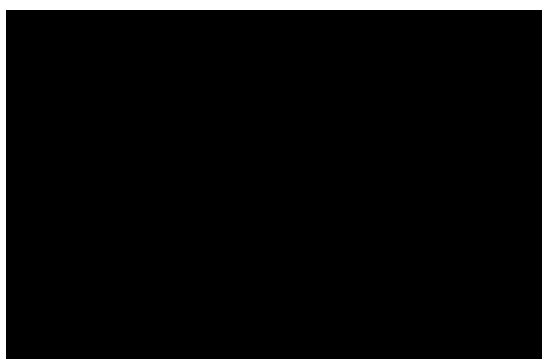
Ukupno postoji 69 strateških programa i 207 aktivnosti. Najviše, i to 19 strateških programa ima strateška oblast 5, strateška oblast 1 ima 17 strateških programa, po 12 strateških programa imaju strateške oblasti 2 i 4, dok strateška oblast 3 ima 7 strateških programa.

Iz navedenih podataka vidljivo je da je u izvještajnom periodu, od ukupno 51 aktivnosti koja je trebala započeti i završiti do kraja juna 2009. godine, u potpunosti završeno 11 aktivnosti ili 21,6%, djelimično završeno 21 aktivnost ili 41,2%, a nije ni započeto 19 aktivnosti ili 37,2%.

U istom periodu trebalo je započeti 158 aktivnosti koje završavaju u narednim periodima. Od ovih aktivnosti njih 40 ili 25,3% je u potpunosti završeno, 64 aktivnosti ili 40,5% je djelimično završeno, dok 54 aktivnosti ili 34,2% nisu ni započete.

Tabela 2. Pregled ukupnog broja planiranih i realizovanih aktivnosti na provođenju SRSP u BiH za period januar – juni 2009. godine

Strat. oblast	Broj planiranih strateških programa I-VI 2009. g.	Broj planiranih aktivnosti I-VI 2009. godine	Broj planiranih aktivnosti koje počinju i završavaju u periodu I-VI 2009. godine						Broj planiranih aktivnosti koje počinju u periodu I-VI 2009. godine, a završavaju u narednom periodu							
			Σ	Potpuno završeno		Djelimično završeno		Nije završeno		Σ	Potpuno završeno		Djelimično završeno		Nije završeno	
				Br.	%	Br.	%	Br.	%		Br.	%	Br.	%	Br.	%
1.	17	50	23	7	30,4	10	43,5	6	26,1	27	15	55,6	6	22,2	6	22,2
2.	13	24	6	1	16,7	1	16,7	4	66,7	18	1	5,56	6	33,3	11	61,1
3.	9	24	4	0	0	3	75	1	25	20	3	15	8	40	9	45
4.	13	34	13	1	7,69	5	38,5	7	53,8	21	2	10,5	7	36,8	12	63,2
5.	7	26	5	1	40	3	40	1	20	21	2	4,76	9	47,6	10	47,6
5a.	12	51	0	0	0	0	0	0	0	51	17	33,3	28	54,9	6	11,8
Σ	71	209	51	11	21,6	21	41,2	19	37,2	158	40	25,3	64	40,5	54	34,2

1.1 PRAVOSUĐE

Strateški cilj ove strateške oblasti je dalje jačati i održavati nezavisnost, odgovornost, efikasnost, profesionalnost i usklađenost pravosudnog sistema koji osigurava vladavinu prava u BiH. Pregled realizacije aktivnosti iz strateške oblasti 1. - Pravosuđe nalazi se u Dodatku 1. Izveštaja. Ova strateška oblast podijeljena je u tri podoblasti:

1.1.1 Nezavisnost i harmonizacija

U okviru ove podoblasti ima pet strateških programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu tri strateška programa: uvođenje programskog budžetiranja u institucije pravosuđa, usklađivanje procedure izbora sudija Ustavnog suda BiH sa postojećim procedurama izbora sudija ustavnih sudova F BiH i RS i donošenje jedinstvenog zakona i pratećih podzakonskih akata o tužilaštvima na nivou F BiH.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- VSTV BiH aktivno radi na unapređenju budžetskog planiranja u sudovima i kroz projekte donatorske pomoći i CEST F BiH i RS nastoje unaprijediti kapacitete predsjednika sudova i glavnih tužilaca u praćenju i pripremanju realističnijih budžeta za pravosudne institucije. Pored toga, potreban je aktivniji angažman i aktivnija koordinacija nadležnih institucija, posebno u definisanju strateških smjernica i politika razvoja pravosudnog sistema.
- VSTV BiH je 9.2.2009. godine, Federalnom ministarstvu pravde poslalo urgenciju da u što kraćem roku preduzme aktivnosti usmjerene u pravcu pripreme i pokretanja procedura za usvajanje Zakona o tužilaštvima u F BiH. Prema posljednjim informacijama kojima VSTV BiH raspolaže, održan je sastanak Federalnog ministarstva pravde sa kantonalnim ministrima na kojem je razmatrano ovo pitanje. Iako postoje određene zamjerke u pogledu načina finansiranja tužilaštava, na ovom sastanku data je podrška predmetnom zakonu. Na sastanku FRG dogovoreno je da Federalno ministarstvo pravde dostavi izvještaj po pitanju realizacije ove aktivnosti. Federalno ministarstvo pravde nije dostavilo traženi izvještaj. Stoga je konačni status ovog zakona nepoznat. Aktivnosti oko izrade nacrtu podzakonskih akata (Pravilnik o poslovanju i Pravilnik o sistematizaciji) su urađeni od strane VSTV BiH, ali je nemoguće iste završiti dok Zakon o tužilaštvima u F BiH ne bude usvojen.
- Na sastanku FRG 1, održanom 5. i 6.3.2009. godine, dogovoreno je da se pitanje usklađivanja procedure izbora sudija Ustavnog suda BiH sa postojećim procedurama izbora sudija ustavnih sudova F BiH i RS kandiduje za Drugu ministarsku konferenciju, gdje bi se zatražio stav o provedivosti ove aktivnosti.

Očekivani rezultati strateških programa: djelotvorniji sistem za pripremanje realističnih budžeta pravosudnih institucija u BiH koji je u skladu sa dogovorenim strateškim pravcima djelovanja, dodatno zaštićena nezavisnost pravosuđa, uključujući transparentniji proces imenovanja sudija Ustavnog suda BiH, što vodi do izbora sudija koji su više nezavisni i bolje kvalifikovani i pomoć BiH da ispuni obaveze preuzete u okviru Evropskog partnerstva za BiH.

1.1.2 Efikasnost i učinkovitost

U okviru ove podoblasti ima osam strateških programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu svih osam strateških programa: pitanje rješavanja zaostalih predmeta u izvršnom postupku, analiza ažuriranosti predmeta u tužilaštvima, uvođenje novih mehanizama krivičnog gonjenja, rekonstrukcija sudova i tužilaštava, informatizacija pravosuđa, donošenje propisa za unapređenje efikasnosti rada uprave u sudovima i tužilaštvima, stalne obuke za sudije i tužioce i izrada analize potrebnog broja sudija i tužilaca.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Aktivnosti koje su bile predviđene u izvještajnom periodu vezano za rješavanje pitanja zaostalih predmeta u izvršnom postupku su u potpunosti realizovane bez većih teškoća. U toku je finalizacija analize i prijedloga Radne grupe za rješavanje komunalnih predmeta koje će biti dostavljeno VSTV BiH i nadležnim institucijama na mišljenje.
- Aktivnosti koje su bile predviđene u izvještajnom periodu vezano za analizu ažurnosti predmeta u tužilaštvima su u potpunosti realizovane bez većih teškoća. Sastanak sa glavnim tužiocima po ovom pitanju održan je u decembru 2008. godine i u toku je finalizacija analize ažurnosti predmeta u tužilaštvima i o mjerama potrebnim za otklanjanje zaostalih predmeta. Predviđeno je da Uputstvo o postupanju i saradnji ovlaštenih službenih lica i tužilaca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage bude usvojeno tokom maja 2009. godine.
- Na sastanku FRG 1, dogovoreno je da po pitanju izrade analize oko alternativnih mehanizama krivičnog gonjenja Ministarstvo pravde BiH će poslati dopis Timu zaduženom za provođenje krivičnog zakonodavstva kojim bi se isti podsjetio da je njihova aktivnost dio SRSP u BiH i da je potrebno da se realizuje u određenom roku i sa zahtjevom da se očituju po tom pitanju i pismeno obavijeste Ministarstvo pravde BiH.
- Aktivnosti koje su planirane za ovaj izvještajni period koje su tiču informatizacije sudova i tužilaštava su uglavnom pokrenute i prema procjeni VSTV BiH ne očekuju se značajni problemi u realizaciji aktivnosti za ovaj strateški program u predviđenim rokovima.
- Bitna institucija u osiguravanju kontinuirane obuke i unapređenja kapaciteta, posebno za rukovodeći i rukovodni kadar u pravosudnim institucijama u BiH su CEST F BiH i RS. Na sastanku Stalne komisije VSTV BiH za edukaciju sa direktorima CEST F BiH i RS, održanom 19.3.2009. godine, donesen je zaključak da će VSTV BiH pokušati osigurati podršku bilateralnih partnera za jačanje kadrova i tehničkih kapaciteta CEST F BiH i RS. Za realizaciju aktivnosti potreban je intenzivniji angažman ministarstava.
- Aktivnost koja je trebala biti pokrenuta u ovom izvještajnom periodu koja se tiče razvoja politike za unapređenje efikasnosti rada uprave u sudovima i tužilaštvima je izrada analize statusa i izbora stručnog i administrativno-tehničkog osoblja za sve sudove i tužilaštva u BiH, sa prijedlozima mjera za usklađivanje propisa i izjednačavanje i poboljšavanje njihovog statusa, sa procjenom finansijskih posljedica istih. VSTV BiH je u februaru 2009. godine usvojio zaključak da se pitanje formiranja radne grupe VSTV BiH za razmatranje statusa i uloge stručnih saradnika, kao i pripravnika i volontera ponovo razmotri na sjednici VSTV BiH u septembru 2009. godine. Premda je VSTV BiH preduzelo određene mjere za realizaciju ove aktivnosti, neophodna je koordinacija svih odgovornih institucija. Uzimajući u obzir postojeća finansijska ograničenja, kao i odluku Ustavnog suda RS, vezano za nosioce pravosudnih funkcija.
- U ovom izvještajnom periodu predviđena je izrada analize broja sudija i tužilaca u odnosu na priliv predmeta. Analiza završena i ne predviđaju se nikakvi značajniji problemi u realizaciji aktivnosti u rokovima predviđenim SRSP u BiH.

Očekivani rezultati strateških programa: povećana efikasnost sudskog rada putem uvođenja sistema za upravljanje predmetima koji će omogućiti razmjenu informacija, prikupljanje statistika, evidentiranje značajnih trendova, kao i kroz veću ujednačenost u načinu upravljanja sudovima i razmjenu najbolje prakse, smanjenje broja zaostalih predmeta što će povećati kapacitet sudova i tužilaštava da se nose sa ostalim vrstama predmeta, pored onih iz izvršnog referata, a povećana efikasnost i smanjenje u broju zaostalih predmeta će doprinijeti da građani imaju bolju percepciju o sudovima i tužilaštvima.

1.1.3 Odgovornost i profesionalizam

U okviru ove podoblasti ima sedam strateških programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrene šest strateških programa: razrada i kompletiranje vremenskih mjerila u sudovima i tužilaštvima u BiH, unapređenje odredbi vezanih za disciplinsku odgovornost sudija i tužilaca, reforma i unapređenje polaganja pravosudnih ispita u BiH, zapošljavanje pripravnika, volontera i stručnih saradnika u sudovima i tužilaštvima, obuka sudija i tužilaca i usaglašavanje evidencije i statistike i osiguranje uslova za pristup kaznenim evidencijama.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Aktivnosti predviđene za ovaj izvještajni period vezano za izradu i kompletiranje primjene vremenskih mjerila u svim sudovima i tužilaštvima u BiH su u toku i nisu zabilježeni nikakvi značajni problemi u njihovoj realizaciji.
- Izvršena je analiza postojećih odredbi u Zakonu o VSTV BiH koji se tiču disciplinske odgovornosti sudija i tužilaca. Planom rada VSTV BiH za 2009. godinu predviđeno je da VSTV BiH u drugom tromjesečju ove godine usvoji prijedlog potrebnih izmjena Zakona o VSTV BiH.
- Nacrt izmjena entitetskih pravilnika kojima se regulišu kriteriji za utvrđivanje broja stručnog i administrativnog osoblja, koji uključuju pripravnike, a ne uključuju volontere i stručne saradnike, prihvaćen je na sjednici VSTV BiH 13.5.2009. godine i bit će prosljeđen u dalju proceduru. Premda je VSTV BiH preduzelo određene mjere za realizaciju aktivnosti koja se tiče utvrđivanja zakonske obaveze zapošljavanja pripravnika, volontera i stručnih saradnika u svim sudovima i tužilaštvima u BiH, razmjerno veličini sudova i tužilaštava, neophodna je koordinacija svih odgovornih institucija, uzimajući u obzir postojeća finansijska ograničenja, kao i odluku Ustavnog suda RS vezano za nosioce pravosudnih funkcija.
- Za ovaj izvještajni period predviđena je izrada analize postojećih srednjoročnih strateških planova obuke sudija i tužilaca CEST F BiH, RS i PK BD i izrada prijedloga za njihovu nadogradnju, u skladu sa potrebama i prioriternima pravosudnih institucija. Aktivnosti predviđene u ovom izvještajnom periodu se odvijaju bez većih problema.
- U ovom izvještajnom periodu u potpunosti su realizovane aktivnosti na predviđenoj izradi analize mogućnosti uspostavljanja kaznenih evidencija, statistika i izvještaja u elektronskom obliku, kojima pristup imaju policija i tužilaštva i usvajanje preporuka analize koja obuhvataju pravni, tehnički, institucionalni i organizacioni okvir.

Očekivani rezultati strateških programa: djelotvorniji i odgovorniji pravosudni sistem zbog povećanog pritiska na sudije i tužioce da ispune standarde djelovanja, veća ujednačenost u pogledu standarda za pravosudni ispit u cijeloj BiH, što će dovesti do poboljšanja u kvaliteti, bolji sistem stalnog profesionalnog obrazovanja za sudije i tužioce u BiH i bolja percepcija javnosti o pravosuđu.

1.2 IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

Strateški cilj ove strateške oblasti je razvijati usklađeniji sistem izvršenja krivičnih sankcija u BiH koji, poštujući evropske standarde, osigurava human i zakonit tretman i djelotvornu resocijalizaciju u zatvorima u BiH. Pregled realizacije aktivnosti iz strateške oblasti 2. – izvršenje krivičnih sankcija nalazi se u Dodatku 1. Izveštaja. Ova strateška oblast podijeljena je u tri podoblasti:

1.2.1 Upravljanje sistemom za izvršenje krivičnih sankcija

U okviru ove podoblasti imaju tri strateška programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu sva tri strateška programa: ujednačavanje standarda, uspostavljanje zatvorskih uprava i prekategoriizacije zavoda i klasifikacija unutar zavoda u BiH.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Na nivou BiH izmjene i dopune ZIKS stupile na snagu, dok su na nivou F BiH usvojene izmjene i dopune ZIKS, kojima se postigao veći stepen usklađenosti sa ZIKS BiH, prije najnovijih izmjena i dopuna. Poslije usvajanja izmjena i dopuna ZIKS na nivou BiH najvjerovatnije će biti potrebna dodatna usklađivanja ZIKS na nivou entiteta.
- Iako je poznato da je u Federaciji BiH već urađeno dosta u smislu nadogradnje kapaciteta, kako bi se promijenila kategorizacija u određenim segmentima, upitna je mogućnost daljnje realizacije nekih od planiranih projekata rekonstrukcije zavoda zbog velikih neizvjesnosti oko mogućnosti finansiranja. Ministarstvo pravde BiH je pokrenulo određene aktivnosti tražeći informacije od nadležnih institucija vezano za kategorizaciju zavoda i usklađenost u klasifikaciji osuđenika, međutim nikakve povratne informacije nisu dobivene.

Očekivani rezultati strateških programa: razvijanje usklađenog sistema za izvršenje krivičnih sankcija u BiH koji stavlja BiH u bolju poziciju u smislu ispunjavanja evropskih i međunarodnih standarda, bolje strateško i operativno upravljanje zatvorskim resursima i objektima, što zauzvrat osigurava jednaku primjenu zatvorskih standarda koji se odnose na upravljanje kadrovima, izradu programa zdravstvene zaštite i tretmana, kao i efikasnost i djelotvornost, uspostavljene osnove za djelotvorno i efikasno praćenje učinka koje za cilj ima podizanje zatvorskih standarda, odvajajući upravljanje politikom od operativnog upravljanja, ministarstva pravde su u boljoj poziciji da odvoje resurse za pojačanje cjelokupnog sistema tako da mogu odgovoriti na registrovane trendove unutar sektora izvršenja krivičnih sankcija.

1.2.2 Prenatranost zatvora

U okviru ove podoblasti imaju tri strateška programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu sva tri strateška programa: razvoj sistema uslovnog otpusta, afirmacija alternativnih sankcija i provođenje instituta „rad za opće dobro na slobodi“ i poboljšanje uslova unutar zavoda njihovom rekonstrukcijom ili rekonstrukcijom napuštenih vojnih objekata, kao i izgradnjom državnog zatvora.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- U F BiH je donesena Uredba o primjeni odgojnih preporuka prema maloljetnicima.
- Usvajanje Zakona o maloljetnim učinocima krivičnih djela i krivičnopravnoj zaštiti djece i maloljetnika RS se očekuje do kraja 2009. godine.
- Urađen je plan za rekonstrukciju u svim zavodima.
- FBiH je preduzela rekonstrukcije zavoda, prošireni su kapaciteti u KPZPT Tuzla za 152 mjesta i u objektu Odjeljenja u Orašju 52 mjesta.

Očekivani rezultati strateških programa: smanjena prenatrpanost i pritisak na zatvore, što će dovesti do većeg poštovanja ljudskih prava, zatvori su u stanju da bolje ispunjavaju evropske standarde, kao i da djelotvornije održavaju red i sigurnost unutar zatvora i bolja razdvojenost zatvorenika i ograničen kontakt između različitih kategorija zatvorenika, veće mogućnosti za djelotvoran tretman zatvorenika, uključujući rehabilitacioni rad, kao rezultat manjeg pritiska na ograničen prostor i povećan doseg za reintegraciju osuđenika u društvo, putem održavanja širih veza za zajednicom radije nego da se te veze prekinu boravkom u zatvorima, a boravak u zatvorima bi se koristio samo za lica koja su počinila teža krivična djela i ona koja predstavljaju najveću prijetnju društvu.

1.2.3 Primjena međunarodnih standarda

U okviru ove podoblasti ima sedam strateških programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrene svih sedam strateških programa: unapređenje sistema tretmana specifičnih kategorija zatvorske populacije, unapređenje sistema zdravstvene zaštite u zavodima, uspostavljanje sistema nezavisne zatvorske inspekcije u zatvorima u BiH, edukacija i obuka zatvorskog osoblja, uvođenje alternativnih mjera pritvora, unapređenje postupaka lišenja slobode i razvijanje i usklađivanje sistema amnestiranja i pomilovanja sa EU standardima.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Sporazum o korištenju objekta na Sokocu je postignut. U Federaciji BiH došlo je do izmještanja osoba kojima je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja (trenutno izmješteni u stacionar Zavoda iz Odjela bivše forenzike) izvan kruga Zavoda u KPZ ZT Zenica, a što se očekuje do kraja mjeseca. Sporazum oko korištenje zatvora u Istočnom Sarajevu za maloljetne osobe nije formalno postignut i do sada nisu preduzeti nikakvi koraci oko stvaranja zajedničkog objekta za žene osuđenike.
- Ministarstvo pravde BiH, kroz član 41. novog ZIKS, predviđa uspostavljanje Nezavisne komisije za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i sloboda. Potrebno je u narednom periodu koordinirati sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice po ovom pitanju, jer je Vijeće ministara BiH usvojilo odluku za uspostavljanje Nezavisne komisije na državnom nivou čije nadležnosti bi se preklapale sa komisijom koja se predviđa uspostaviti ZIKS.
- Ministarstvo pravde BiH je pokrenulo određene aktivnosti za postizanje veće koordinacije i saradnje između različitih nivoa vlasti po pitanju obuke zatvorskog osoblja, međutim potrebna je popuna upražnjene pozicije koja je zadužena za pitanje obuke i koordinacije obuke sa entitetskim nadležnostima.
- Po pitanju uvođenja alternativnih mjera pritvora, OSCE je uradio preliminarnu analizu, ali je potrebno da se ista ozbiljnije razmotri od strane odgovornih ministarstava pravde.
- Strateški program vezan za unapređenje standarda u pogledu postupka lišenja slobode i zadržavanja osoba lišenih slobode i osumnjičenih od strane tužilaštava prešao u nadležnost FRG 1 - Pravosuđe.

Očekivani rezultati strateških programa: poboljšane šanse za rehabilitaciju među specifičnim kategorijama zatvorske populacije i smanjenje rizika za specifične kategorije u zatvorima, poboljšan sistem zdravstvene zaštite unutar zatvora koji je djelotvoran, efikasan i održiv, te ima za cilj smanjiti rizik od izbijanja ozbiljnih epidemija ili drugih problema vezanih za zdravlje unutar i izvan zatvorskih ustanova, objektivna i mjerodavna procjena zatvorskih uslova koja može poduprijeti poštovanje evropskih i međunarodnih standarda i voditi buduću reformu, izrada viših i ujednačenih standarda u cijeloj zatvorskoj službi, poboljšane profesionalne vještine zatvorskog osoblja i BiH u boljoj poziciji da ispuni evropske i međunarodne standarde u svakoj od oblasti.

1.3 PRISTUP PRAVDI

Strateški cilj ove strateške oblasti je unaprijediti sistem međunarodne pravne pomoći i uspostaviti, jačati i održavati sisteme i procese kojim se garantuje jednak pristup pravdi u BiH. Pregled realizacije aktivnosti iz strateške oblasti 3. – Pristup pravdi nalazi se u Dodatku 1. Izveštaja. Ova strateška oblast podijeljena je u tri podoblasti:

1.3.1 Međunarodna pravna pomoć i saradnja

U okviru ove podoblasti ima pet strateških programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu četiri strateška programa: stručno usavršavanje sudija i tužilaca, usklađivanje sudske prakse u oblasti međunarodne pravne pomoći, usvajanje Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći i saradnji u krivičnim stvarima i uspostavljanje jedinstvene kaznene evidencije za državljane BiH osuđene u inostranstvu.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Putem CEST F BiH i RS održava se redovna obuka sudija i tužilaca o postupku pružanja međunarodne pravne pomoći i saradnje. Primjera radi, u izvještajnom periodu održana su četiri seminara za sudije i tužioce iz oblasti međunarodne pravne pomoći, putem CEST. Međutim, ostaje problem da osobe koje učestvuju na obukama nisu nužno osobe koje izravno rade na postupcima međunarodne pravne pomoći čime se ne ostvaruje ciljano stručno usavršavanje.
- Vijeće ministara BiH je na 89. sjednici utvrdilo Prijedlog zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima. Prijedlogom zakona, oblast međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima, bit će izdvojena iz Zakona o krivičnom postupku BiH i uređena na sveobuhvatan način u skladu s praksom zemalja Evropske unije i okruženja.
- Pitanje uspostavljanja jedinstvene kaznene evidencije za državljane BiH osuđene u inostranstvu, primarno za one koji su državljani, a nisu rođeni u BiH, tretira se novim Zakonom o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima koji nadležnost za ovu kaznenu evidenciju daje Ministarstvu sigurnosti BiH.

Očekivani rezultati strateških programa: dodatno osnažen kapacitet pravosuđa u BiH da rješava ove predmete i veća svijest o obavezama iz oblasti međunarodne pravne pomoći, što će dovesti do bolje saradnje u građanskim i krivičnim predmetima, osnažen kvalitet provedenih evropskih i drugih međunarodnih obaveza, naročito konvencija Vijeća Evrope i olakšavanje bolje saradnje sa drugim državama, dosljedna i jednaka primjena zakona koji regulišu međunarodnu pravnu pomoć i saradnju u svim sudovima u BiH i osiguranje jasnijih i jednostavnijih funkcija i odgovornosti među svim akterima u mreži pravosuđa.

1.3.2 Besplatna pravna pomoć i pristup pravnim informacijama

U okviru ove podoblasti imaju četiri strateška programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu dva strateška programa: unapređenje pravnog i institucionalnog okvira za uspostavljanje sistema besplatne pomoći i stalne obuke za pružaoce tih usluga.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Napreci u ovoj oblasti su dosta neujednačeni gdje Brčko Distrikt BiH, pojedini kantoni i odnedavno i RS imaju usvojene zakone o besplatnoj pravnoj pomoći. Upitan je stepen usklađenosti između ovih zakona i postoji opasnost od različitog institucionalnog tretiranja ovog problema, čime građani mogu biti dovedeni u neravnotežan položaj.

Očekivani rezultati strateških programa: poštovanje ključnih evropskih i međunarodnih konvencija od strane BiH, naročito poštovanje Evropske konvencije o ljudskim pravima, zajednički pravni okvir i pružanje minimalnih standarda koji za sve garantuju jednakost pred zakonom, djelotvorniji sistem pravne pomoći tako da postoje postavljeni i jasni standardi za one koji primaju besplatnu pravnu pomoć i slični standardi za one koji pružaju besplatnu pravnu pomoć na području cijele BiH, povećana djelotvornost i održivost putem pružanja programa obuke i studija procjene uticaja različitih modela besplatne pravne pomoći.

1.3.3 Briga o korisnicima suda i uloga civilnog društva

U okviru ove podoblasti imaju tri strateška programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu sva tri strateška programa: osiguranje potpunog provođenja Strategije za brigu o korisnicima sudova u BiH, transparentnost rada sudija i tužilaštava i iznalaženje modaliteta aktivnijeg angažmana NVO sektora u BiH u praćenju rada sektora pravde u BiH.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Određen broj model sudova ima razvijene standarde, ali primjena preciznijih standarda kojima se osigurava veći pristup informacijama nije još zaživjela u svim pravosudnim institucijama. Primjena će se morati pažljivo pratiti i o napretku izvještavati u narednom periodu.
- Određene inicijative za aktivniji angažman civilnog društva su pokrenute, rezultati i ishodi će se pratiti i o tome izvještavati.

Očekivani rezultati strateških programa: provođenje odabranih programa bi trebalo povećati pravedan i jednak pristup pravdi i osigurati da usluge koje se pružaju kroz sudove zadovoljavaju potrebe svih građana, veću usredotočenost na potrebe građana; izgradnju predanosti kod sudskih aktera da poboljšaju svoju koncentrisanost na građanina i ostvarene rezultate koji su njima važni, što na kraju vodi većem povjerenju i pouzdanju u sudove u BiH, kako za trenutne korisnike sudova, tako i za građane koji mogu postati sudski korisnici u budućnosti.

1.4 PODRŠKA EKONOMSKOM RASTU

Strateški cilj ove strateške oblasti je definisati i provesti mjere kojim će sektor pravde doprinijeti stvaranju povoljnijeg okruženja za održiv ekonomski razvoj u BiH. Pregled realizacije aktivnosti iz strateške oblasti 4. – Podrška ekonomskom rastu nalazi se u Dodatku 1. Izveštaja. Ova strateška oblast podijeljena je u četiri podoblasti:

1.4.1 Medijacija i druge mjere za rješavanje privrednih predmeta

U okviru ove podoblasti ima osam strateških programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrene svih osam strateških programa: osiguranje strateških smjernica za razvoj ARS, promocija prednosti ARS na nivou izvršnih vlasti u BiH u svim institucijama vlasti, nastaviti promovisanje ARS među privrednim subjektima, pravnim zastupnicima i akademskom zajednicom, definisanje jasnih mehanizama i aktivnosti promovisanja i ohrabrivanja korištenja medijacije među sudijama u BiH, osnažiti ulogu Ministarstva pravde BiH u definisanju politika iz oblasti alternativnog rješavanja sporova i u uspostavljanju sistema evaluacije i praćenja primjene i učinkovitosti medijacije, unaprijediti sposobnost Udruženja medijatora BiH u pogledu razvoja ljudskih potencijala, sistema standardizacije, obuke, licenciranja i pružanja usluga, kontinuirano vršiti edukaciju u pogledu uspješnog upućivanja predmeta u medijaciju u okviru stručnog usavršavanja sudija i početne obuke i osigurati sistem pružanja usluga medijacije na cijelom prostoru BiH.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Akcioni plana za razvoj medijacije u BiH je usvojen krajem 2008. godine.
- Uspostavljena je radna grupa za analizu uvođenja obavezne medijacije za privredne slučajeve kojima bi se unaprijedila podrška ekonomskom rastu i koja bi uključila izradu liste privrednih slučajeva koji bi bili pogodni za obaveznu medijaciju.
- Trenutno CMS omogućava praćenje broja predmeta koji sudije upućuju na medijaciju. Postoji potreba dodatnog razrađivanja sistema izvještavanja.
- Prema raspoloživim informacijama Zakon o sudskim taksama je donesen u tri kantona (ZHK, PK i TK), a u pet kantona je nacrt zakona u proceduri i njegovo usvajanje je planirano programom rada u 2009. godini.
- Udruženje medijatora BiH nema ozbiljnih prepreka u ispunjavanju zahtjeva stranaka da se medijacija održava u bilo kojem gradu u BiH i trenutni kapaciteti Udruženja medijatora BiH su dostatni da odgovore na postojeće zahtjeve. Ministarstvo pravde BiH mora pažljivo pratiti stanje potreba za medijacijom kako bi se osiguralo da su potrebe zadovoljene.

Očekivani rezultati strateških programa: osnažena uloga Ministarstva pravde BiH u izradi politike za medijaciju i po mogućnosti drugih vidova ARS u skladu sa rezultatima u pravnoj praksi BiH, kao i međunarodnim iskustvima, te olakšana izrada strateškog pristupa na području cijele BiH razvoju medijacije i drugih vidova ARS za druge vrste sporova osim privrednih, povećana upoznatost ključnih institucija sa prednostima medijacije i ARS, smanjivanje pritiska na sudove i ublažavanje sukoba i tenzija između strana u sporu, jasni mehanizmi koji će učiniti upućivanje sa sudova na medijaciju lakšim i poboljšan kvalitet usluga medijacije u BiH.

1.4.2 Reforma zemljišne administracije

U okviru ove podoblasti ima pet strateških programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrene svih pet strateških programa: kompletiranje zakonskog okvira za optimalno funkcionisanje sistema zemljišne administracije, osigurati jedinstvene standarde u pružanju usluga u zk. uredima, izrada kriterija i propisa koji regulišu broj i status zaposlenih u zk. uredima, osnaživanje kapaciteta entitetskih ministarstava pravde i zk. ureda u smislu potreba zk. administracije.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Konačna saglasnost oko uspostavljanja SKOZA na nivou BiH je postignuta čeka se donošenje formalne odluke od strane Vijeća ministara BiH.
- Rezultati su dosta neujednačeni u ovoj oblasti, gdje se mnogo veći napredak bilježi u Republici Srpskoj, nego u Federaciji BiH.
- U Federaciji BiH je u toku donošenje ključnih zakonskih propisa potrebnih za djelotvorno funkcionisanje zemljišne reforme.
- Status zk. referenata različit je između entiteta i po ovom pitanju situacija je povoljnija u RS nego u Federaciji BiH.

Očekivani rezultati strateških programa: jasan zakonodavni okvir, koji olakšava efikasniji i transparentniji rad i pružanje boljih usluga korisnicima, istovremeno osiguravajući da standardi pružanja usluga korisnicima budu jasni u uredima zemljišnih knjiga u svim dijelovima BiH, kao rezultat čega ćemo imati povećano povjerenje, veću efikasnost u zemljišnoknjižnom sektoru, budući da svaka institucija ispunjava svoju ulogu u koordinaciji sa drugima i razvoj koherentnog sistema zemljišnih knjiga u BiH, koji vodi do pravne sigurnosti u vezi sa stvarnim pravima i stvara bolju klimu za investicije.

1.4.3 Privredni sudovi ili odjeljenja privrednih sudova

Ministarstvo pravde BiH će, uz konsultacije sa ostalim nadležnim institucijama sektora pravde u BiH, koncipirati prijedlog aktivnosti za provođenje ovog strateškog programa za naredni sastanak ove FRG.

1.5 DOBRO RUKOVOĐEN I KOORDINIRAN SEKTOR

Strateški cilj ove strateške oblasti je koordinirati i učiniti djelotvornijim uloge i odgovornosti ključnih institucija u sektoru pravde s ciljem postizanja učinkovitijeg, transparentnijeg i odgovornijeg sistema pravde u BiH. Pregled realizacije aktivnosti iz strateške oblasti 5. – Dobro rukovođen i koordiniran sektor nalazi se u Dodatku 1. Izveštaja. Ova strateška oblast podijeljena je u tri podoblasti:

1.5.1 Koordinacija nadležnosti

U okviru ove podoblasti ima tri strateška programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu dva strateška programa: uspostavljanje i održavanje ministarskih konferencija, uz prisustvo predsjednika VSTV BiH i jačanje koordinirajuće uloge Ministarstva pravde BiH.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Aktivnosti vezane za uspostavljanje i održavanja ministarskih konferencija su kontinuirane i trenutno jedino Sektor za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i evropske integracije u Ministarstva pravde BiH aktivno radi na održavanje istih, ali izvjesni problemi se pojavili u provođenju mehanizama i procesa definisanih za praćenje realizacije SRSP o kojima je bilo govora u dijelu 1., a koji su detaljnije objašnjeni u dijelu 3. ovog izvještaja.
- VSTV BiH, Ministarstvo pravde RS i PK BD BiH su imenovale osobe koje bi se uključile u rad Tehničkog sekretarijata. Bitno je što prije omogućiti zajednički rad ovog tijela, jer bi i ono unaprijedilo koordinaciju unutar i između institucija po pitanju provođenja SRSP u BiH.
- Nadležne institucije su, kao prelazno rješenje, po zahtjevu Ministarstva pravde BiH, nominirale postojeće službenike koji će obavljati funkcije strateškog planiranja i koordinacije donatorske pomoći, međutim potrebno je omogućiti aktivniji angažman tih osoba.

Očekivani rezultati strateških programa: bolja koordinacija i konsultacije između različitih dijelova sektora pravde u BiH na političkom i na tehničkom nivou koji će osigurati skladniji i djelotvorniji menadžment, praćenje i procjenu mnogostrukih zadataka koje podrazumijeva proces reforme, tako da sektor pravde u cjelini ispunjava zajedničke ciljeve, poboljšana efikasnost kroz izbjegavanje dupliranja mjera i ostvarivanje koherentnosti pristupajući zajednički identifikovanim problemima iz perspektive koja uzima u obzir potrebe sektora pravde kao cjeline, ustanovljavanje prioriteta u pogledu reformi na nivou cijelog sektora, što će imati veći uticaj nego usmjeravanje oskudnih sredstava u oblasti gdje je to možda manje potrebno nego u drugim oblastima, koherentnost reforme: poboljšanja u jednoj oblasti možda zavise o analognim promjenama u drugoj oblasti, veća koncentrisanost na krajnji rezultat za građane koja rezultira osiguravanjem podrške za učinkovitiju promjenu i reformu koja ima veće mogućnosti da uspije, jer u potpunosti uzima u obzir potrebe građana, kao i zamršene odnose između različitih nivoa i segmenata sektora pravde.

1.5.2 Strateško planiranje i izrada politika

U okviru ove podoblasti imaju dva strateška programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu oba strateška programa: uspostavljanje institucionalnih kapaciteta za strateško planiranje i razvoj politika i razvijanje i održavanje sistema za prikupljanje, analiziranje i razmjenu svih relevantnih informacija među ključnim institucijama sektora pravde.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- U proteklom periodu je preduzeta inicijativa iznalaženja dodatnih donatorskih sredstava za obuke iz oblasti strateškog planiranja i izrade institucionalnih strateških planova u entitetskim, kantonalnim ministarstvima pravde i PK BD BiH.

Očekivani rezultati strateških programa: izrada politika za sektor pravde u BiH koje su bolje informisane, bolje odgovaraju i više su strateške, koje su takođe bolje koordinirane između različitih nivoa vlasti i između različitih institucija sektora pravde i bolja komunikacija i saradnja među institucijama sektora pravde i između institucija sektora pravde i NVO sektora.

1.5.3 Donatorska koordinacija i EU integracija

U okviru ove podoblasti imaju dva strateška programa. Planirano je da se u prvom polugodištu 2009. godine pokrenu oba strateška programa: uspostavljanje i održavanje mehanizama koordinacije pomoći sa ciljem efikasnije koordinacije sa donatorima u sektoru pravde i uspostavljanje infrastrukture i kapaciteta u ministarstvima pravde BiH i entiteta i PK BD BiH za podršku procesu usklađivanja propisa iz sektora pravde u BiH sa pravnim naslijeđem Evropske unije.

U izvještajnom periodu zabilježeni su sljedeći napreci u realizaciji aktivnosti iz ove podoblasti:

- Akcioni plan za praćenje i učinkovitosti pomoći je usvojen tokom prve ministarske konferencije. Ministarstvo pravde BiH je zatražilo od nadležnih institucija da u svoje programe rada unesu aktivnosti predviđene ovim Akcionim planom. Do sada nijedna od institucija ovo nije uradila.
- Po zahtjevu Ministarstva pravde BiH, do sada su imenovane osobe u institucijama pravde za koordinaciju pomoći koje su prošle početnu obuku s ciljem sticanja općeg znanja o strateškom planiranju i koordinaciji donatorske pomoći.

Očekivani rezultati strateških programa: strateški i sistematski pristup donatorskoj koordinaciji na nivou cijelog sektora koji će djelovati kao prvi korak ka tzv. cjelosektorskom pristupu ("SWAP") donatorskim programima i finansiranju i poboljšani institucionalni i sektorski kapaciteti da se efikasno i djelotvorno pripreme, koordiniraju i provedu proces usklađivanja pravnog sistema BiH iz oblasti pravde sa pravnim naslijeđem Evropske unije, u okviru predstojećeg procesa pristupanja BiH Evropskoj uniji.

2. IDENTIFIKOVANI PROBLEMI I RIZICI U PROVOĐENJU SRSP U BIH

Težište aktivnosti u izvještajnom periodu odnosilo se na uspostavljanje mehanizama za praćenje provođenja SRSP u BiH na institucionalnom i sektorskom nivou, usaglašavanju jedinstvenih obrazaca za izvještavanje, jačanju institucionalnih kapaciteta za efikasniju koordinaciju i saradnju unutar sektora pravde u BiH i uspostavljanje institucionalnih kapaciteta za koordinaciju donatorske pomoći.

Provođenje ovih aktivnosti karakteriše niz rizika i problema koji se za potrebe Izveštaja mogu podijeliti u dvije grupe.

Prva grupa rizika i problema su funkcionalne prirode i odnose se na nezadovoljavajući rad FRG za provođenje SRSP u BiH. Izveštaji nadležnih institucija sektora pravde u BiH o provođenju SRSP u BiH se ne dostavljaju u predviđenim rokovima i različitog su kvaliteta. Postoji loša koordinacija i komunikacija unutar pojedinih nadležnih institucija sektora pravde u BiH, po pitanjima od značaja za provođenje SRSP u BiH. Općenito je nizak nivo predanosti procesu i koordiniranom praćenju napretka reformskih aktivnosti unutar pojedinih nadležnih institucija sektora pravde u BiH. Tehnički sekretarijat za provođenje SRSP u BiH još nije profunkcionisao kao tijelo, koordinatori za donatorsku pomoć u sektoru pravde u BiH nisu imenovani i koordinacija nije uspostavljena, a OCD nisu aktivno uključene u proces praćenja provođenja SRSP u BiH.

Od ukupno 10 planiranih sastanaka FRG koji su se trebali održati u proteklih pet mjeseci u dva kruga, održano je devet. Drugi tromjesečni sastanak FRG 1 - Pravosuđe, nije održan u aprilu 2009. godine, kako je bilo planirano, niti je isti naknadno održan zbog nedostatka vremena. Naglašavamo da su samo jednom od sastanaka, sastanku FRG 5, prisustvovali svi članovi. Ostali sastanci FRG održani su sa natpolovičnom prisutnošću imenovanih članova. Ovo se dogodilo unatoč činjenici da je još u januaru 2009. godine svim institucijama i članovima FRG bio poznat kalendar sastanaka. Koordinirajući sastanci ovog tipa gube smisao ako predstavnici institucija, koji trebaju međusobno usko saradivati i koordinirati i koje su se obavezali da će to raditi, ne prisustvuju koordinirajućim sastancima. Taj podatak sam po sebi je vrlo zabrinjavajući.

Prepoznavajući potrebu da se koordinacija između nadležnosti mora osigurati i da se napreci prate po jedinstvenim standardima i kroz jedinstvene procese, uvedeni su posebni sistemi praćenja kojim bi se olakšalo davanje ukupne ocjene napretka u reformskim procesima sektora pravde u BiH.

Iako je proces i format izvještavanja bio detaljno objašnjen članovima FRG i iako su rokovi za dostavu izvještaja bili poznati, izvještaji nisu dostavljani na vrijeme, a u nekim slučajevima nisu uopće. Općenito su bili slabe kvalitete i nisu sadržavali one informacije koje su na početku procesa bile usaglašene sa članovima FRG, uz izuzetke za pojedine institucije, odnosno za pojedine oblasti.

Takođe, napredak, za koji ponekad znamo da postoji, ostaje neevidentan kroz ovaj proces i stiče se dojam kao da nikakav napredak nije ostvaren.

Tokom rada FRG mogao se steći dojam da je u vrlo malom broju institucija, koje su nosioci aktivnosti, SRSP u BiH ocijenjena od prioritetnog značaja i da se unutar institucija vrši koordinacija za provođenje aktivnosti.

Stiče se i dojam da je nizak nivo predanosti institucija ili on nije izražen kroz rad i učestvovanje članova FRG. Jedan od glavnih uzroka ovakvog stanja je hronični nedostatak kapaciteta u najvećem broju institucija. Preraspodjelom postojećih kapaciteta uz efikasnije planiranje i koordinaciju unutar institucija nedostaci se mogu kratkoročno prevazići.

Tehnički sekretarijat još uvijek nije u potpunosti uspostavljen, te je u nemogućnosti provoditi svoju primarnu funkciju cjelosektorske koordinacije praćenja provođenja AP za SRSP u BiH. Neimenovanje članova, koji bi zajedno sa Sektorom za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i evropske integracije Ministarstva pravde BiH, izvršavali funkciju Tehničkog sekretarijata je jedan od ključnih problema. Isti problemi svojstveni su provođenju funkcija koordinacije donatorske pomoći. U ovoj oblasti su imenovani koordinatori donatorske pomoći institucija sektora pravde u BiH, s izuzetkom tri kantonalna ministarstva pravde. Iako je jedna od njihovih odgovornosti sačinjavanje izvještaja o praćenju provođenja Akcionog plana Izvještaja o praćenju i procjeni učinkovitosti donatorske pomoći u sektoru pravde u BiH, činjenica je da većina izvještaja iz ove oblasti nije dostavljena. U toku je priprema za održavanje Foruma praktičara koordinacije donatorske pomoći u sektoru pravde u BiH, čijim uspostavljanjem i održavanjem redovnih sastanaka bi se umanjili problemi koordinacije donatorske pomoći.

Na kraju, zbog toga što unutar organa uprave na različitim nivoima još uvijek nije uspostavljen efikasan sistem praćenja provođenja SRSP u BiH, nije se moglo pristupiti aktivnijem uključivanju ni tijela izvan vladinih struktura, tačnije OCD.

U ovom trenutku nije moguće napraviti jedinstvenu sliku napretka u realizaciji SRSP u BiH za cijeli sektor, upravo zbog nedostajućih i nedovoljnih podataka i zbog nedosljednog učešća predstavnika institucija u radu FRG.

Iz neformalnih saznanja ostvareni napredak u pojedinačnim slučajevima ostaje neevidentiran kroz ovaj proces.

Provođenje aktivnosti koje proističu iz SRSP u BiH ostaju nekoordinirane i nedosljedne, čime se narušava osnovna svrha zbog koje je SRSP u BiH izrađena i usvojena.

Stvara se dojam da čitav proces, koji su usaglasile i usvojile domaće institucije, ipak ne može biti od njih samostalno vođen i da je dalje neizbježno intervenisanje i angažovanje međunarodnih institucija, kako bi se proces održao.

Stvara se loša slika sveukupnog stanja u sektoru pravde u BiH u široj javnosti i međunarodnoj zajednici, koji se suočava sa nekoordiniranim i neblagovremenim provođenjem reformskih procesa i značajno smanjuju mogućnosti nastavka pružanja donatorske pomoći sektoru pravde u BiH.

Odgovornost za napredak i zastoje u reformi sektora pravde snose sve institucije unutar definisanih nadležnosti. Od ključne je važnosti uložiti dodatne napore koji će omogućiti efikasnu koordinaciju i saradnju između institucija sektora pravde u BiH, kako bi se realizovala utvrđena zajednička misija za sektor pravde u BiH, a to je efikasan, učinkovit i koordiniran sistem, odgovoran prema svim građanima i usklađen sa EU standardima i najboljom praksom, garantujući vladavinu prava.

Druga grupa rizika su suštinske prirode čijim djelovanjem se ugrožava ili usporava realizacija utvrđenih strateških programa i aktivnosti. Detaljan pregled rizika i problema u realizaciji SRSP u BiH nalazi se u Dodatku 2. izvještaja.

3. ZAKLJUČCI DRUGE MINISTARSKE KONFERENCIJE

U skladu sa svojim mandatom i ulogom koju ima u praćenju provođenja SRSP u BiH, Druga ministarska konferencija ministara pravde u BiH i predsjednika VSTV BiH i PK BD BiH održana 29.5.2009. godine u Sarajevu, donijela je sljedeće zaključke:

- Usvaja se Izveštaj o provođenju SRSP u BiH za izvještajno razdoblje januar – maj 2009. godine,
- Izveštaj razmatran na Drugoj ministarskoj konferenciji dostavit će se institucijama sektora pravde u BiH, radi dostavljanja dodatnih informacija, primjedbi i prijedloga, u roku od 15 dana od dana dostavljanja, nakon čega će se isti ugraditi u izvještaj,
- U odnosu na strateški program 1.1.4. i zaključak FRG kojom se traži mišljenje ministarske konferencije o strateškom programu kojim bi se proces imenovanja sudija u Ustavni Sud BiH uskladio sa načinom imenovanja sudija u entitetskim ustavnim sudovima, ministarska konferencija obavezuje FRG 1 da do sljedeće ministarske konferencije pripremi potrebnu analizu kako je to predviđeno usvojenim AP SRSP u BiH, nakon čega će ministarska konferencija razmotriti ponuđeni materijal i usmjeriti dalji rad po pitanju ovog strateškog programa,
- U odnosu na strateški program 2.1.2. kojim se predviđa uspostavljanje zatvorskih uprava, a čije je provođenje dovedeno u pitanje pomanjkanjem političke volje na nivou vlada i parlamenata, obavezuju se ministri pravde BiH i entiteta da preuzmu dodatni angažman, da bi približili prednosti uspostavljanja zatvorskih uprava svojim vladama i poslanicima i da o rezultatima razgovora obavijeste ministre na trećoj ministarskoj konferenciji, nakon čega bi se trebala donijeti konačna odluka o budućnosti ovog strateškog programa,
- Do treće ministarske konferencije, krajem 2009. godine, sve institucije sektora pravde u BiH koje su članovi ministarske konferencije, dužne su, ukoliko to već nisu, izraditi i usvojiti institucionalne srednjoročne strateške planove, koji bi bili u potpunosti usklađeni sa prioritetima i aktivnostima utvrđenim u SRSP u BiH i pripadajućim akcionim planovima, a zatim ih pretočiti u konkretne aktivnosti kroz godišnje programe rada, na osnovu kojih se planira i odobrava budžet,
- Druga ministarska konferencija usvaja kalendar aktivnosti na praćenju provođenja SRSP u BiH do kraja 2009. godine, uključujući i datum treće ministarske konferencije. Ukoliko se institucija ne može pridržavati kalendara, dužna je blagovremeno obavijestiti Tehnički sekretarijat ili predsjedavajućeg ministarske konferencije. Održat će se samo jedan sastanak funkcionalnih radnih grupa, a izvještaji će se dostaviti za oba izvještajna perioda. Rukovodioci institucija moraju poslati jasnu poruku svojim zaposlenicima da je provođenje SRSP u BiH od prioritarnog značaja da bi se osiguralo dosljedno i kvalitetno učestvovanje u radu,
- Rukovodioci institucija, takođe se obvezuju da će, što je više moguće, unutar postojećih ograničenja, unaprijediti institucionalnu i međuinstitucionalnu saradnju, planiranje, koordinaciju, uključujući koordinaciju sa donatorima i da će osigurati blagovremeno i kvalitetno izvještavanje od strane predstavnika svojih institucija u ovom procesu,
- Ministarstva pravde BiH i entiteta, VSTV BiH i PK BD BiH će do kraja juna 2009. godine intenzivirati napore da Tehnički sekretarijat profunkcioniše u punom kapacitetu, čije funkcionisanje je veoma važno jer, ne samo da osigurava nesmetan i kvalitetan rad FRG i ministarskih konferencija, već i bolju koordinaciju između i unutar samih institucija,
- Do treće ministarske konferencije, krajem 2009. godine, institucije će omogućiti uspostavljanje mehanizma za aktivnije učestvovanje i angažman OCD u praćenju provođenja SRSP u BiH,
- Usvaja se Izveštaj o provođenju AP Izveštaja o praćenju i procjeni učinkovitosti pomoći u sektoru pravde u BiH, sa predloženim zaključcima,
- Usvajaju se: Informacija o aktivnostima na uspostavljanju Zajedničkog donatorskog fonda za provođenje SRSP u BiH, Dokument o pristupanju uspostavljanju SRSP fonda, Dokument o upravljačkim mehanizmima SRSP fonda, kao i predložene aktivnosti i zaključci iznijeti u informaciji,
- Obavezuju se sve institucije sektora pravde u BiH da ulože dodatne napore kako bi se realizovali svi uslovi iz Mape puta kako bi se Bosni i Hercegovini uveo bezvizni režim.